

Posamezna številka stane 2 kroni.
Naročnina listu: Celo leto 35 din., pol leta 18 din., četrt leta 9 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 65 din. Inserati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Telefon interurban štev. 113.

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO LJUDSTVO

Poštnina v državi SHS pavšalirana
„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta štev. 5. - Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezapriete reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban štev. 113.

20. številka

Maribor, dne 17. februarja 1922.

Letnik XIV.

Preveč darežljivo.

Beograd, 14. februarja.

Naši pravoslavni vladiki so veliki prijatelji potovanja po inozemstvu. Ta potovanja podpira najvišja državna oblast in so tudi dobro plačana na račun vseh davkoplačevalcev — brez razlike na veroizpoved. Lepe svote je n. pr. potrošil vladika Dositej, ki je dolgo časa koval vezi med našim pravoslavjem in čehoslovaško narodno cerkvo. Za Dositejem pa se odpravila preko morja v Ameriko znani ohridski vladika Nikolaj Velimirovič z namenom, da uredi tamkaj nekatera pravoslavna vprašanja. Nimamo nič proti apostolski gorečnosti g. Velimiroviča, a ta bi moral biti tudi združena s požrtvovalnostjo, od te lepe čednosti pa ne zapazimo na ohridskem vladiki niti najmanj. Škof Velimirovič zahteva za to svojo rajžo iz državne blagajne 10 tisoč dolarjev = 3.000.000 kron in še mesečno nagrado 5000 dolarjev, to je 1.500.000 K.

Tudi naši slovenski katoliški misijonarji in škofje kot: Baraga, Knoblar, Stariha itd. so večkrat potovali iz Slovenije v Ameriko ter obratno, a nikdar ne na državne stroške, ampak so vedno sami sebe vzdrževali, misijonarji in organizirali katoliške cerkvene občine po Ameriki s pomočjo — prostovoljno darovanih denarnih prispevkov. Da pa bomo še bolje uvideli našo razsičnost, omenimo, da dobiva predsednik ameriških Združenih držav, ki vodi največjo in najbogatejšo državo na svetu, mesečno 6250 dolarjev; pravoslavni škof iz naše države pa zahteva na račun naših davkoplačevalcev za izprehod v Ameriko samo malenkost manj. Ako bo izmetala državna blagajna za prekomorske izlete milijonske svote, prijatelji in brate, potem se ne smemo čuditi, da so pri nas davki vedno večji, draginja od dne do dne neznosnejša in občina nezadovoljnost opasnejša.

Malo čudno, uradništvo, delavstvo in invalidi prosijo finančnega ministra zama, on nima in nima, treba štediti; ako pa potrka na njegove durri orjatel od Ohrida, potem: Evo ti brate mil one.

Tako brezmiselno razsipno se postopa samo pri nas, kjer je pretežna večina prevalstva iz vrst proletarijata. Teh vrst pa nismo zabeležili iz kake mržnje do pravoslavja, ne, ampak samo vražamo: Kaj bi rekli našim okrajnim ali bi stopil pred fin ministra naš škof Jeglič in zahteval milione, da se popelje preko morja na obisk k katoliškim Slovencem v Ameriko katerih je gotovo tamkaj sto in stokrat več nego pa pravoslavnih Srbiancev? To bi bil krik, kakor si ga niti predstavljati ne moremo.

Cesar ni in ne bo storil noben katoliški škof, se upa in doseže pravoslavni brat iz Ohrida brez kritike in protesta od strani onih, katerim je država na ustih bog, v resnici pa samo velikanski vir osebnega koristolovstva.

Franjo Žebot, nar. posl.

Nova afera izza kulis ministra Pucelja.

Iz kakega vzroka ministru Pucelju ni dopadlo, da bi narodna skupščina sprejela predlog zemljoradnika Laziča in poslanca SLS Krajca, da naj posebna parlamentarna komisija na podlagi aktov preišče zadevo prodaje volov iz Nemčije je slovenskemu svetu zna o. Če Pucelj, Mermolja, Drogenik in Stieber, ki so bili udeleženi pri tej kupitji, nimajo nič na vesti, čemu pa so samostojni za Boga milega rofili vladne stranke, naj glasujejo proti Laziču-Krajčevemu predlogu. Če ni nič koruptnega v tej zadevi, bi komisija gotovo ugodno poročala o izidu preiskave. To stoji: Mermolja je predlagal, da predlog dveh kmetov Laziča in Krajca zavrne, ker sta se Pucelj

in Mermolja bala izida preiskave. — Parlament in ves jugoslovanski svet bi doznal za milijonske kšefte slabostojnih koritarjev. In tega svet ni smel izvedeti.

Sedaj pa gre še za eno bolj žalostno zadevo. Ptujski milijonar Čuček bi rad slovenskim kmetom, bajtarjem in najemnikom v ptujski okolici odgriznil one gozdne parcele, katere so le-ti kupili pred in po prevratu od graščine Ebenfeld pri Hajdinu. Kmetje so dotične parcele že plačali, vplačali desetek in druge stroške, a sedanjí lastnik graščine milijonar Čuček se hoče po sili polastiti še tudi parcel ubogega ljudstva. Že dve leti se vrši borba za te parcele. Pravica je na strani malih kupcev iz Slovenije

vasi, Hajdina in St. Janža. A Čuček se je poslužil pomoči samostojnih poslancev in ministra Pucelja. Samostojni prvaki v Beogradu lazijo s Čučkom okoli vseh ministrstev, samo, da bi pomagali milijonariju proti ubogi kmeti in delavski raji.

Naš izvestitelj iz Ptuj in poročevalci iz drugih merodajnih mest so nam poslali zanimive podatke o Čučku. Puceljevi kupitji in barantiji glede Strnišča, barak in kmetijskih gozdov. Za danes nočemo vsega naenkrat izdati. Mastne reči prihranimo za pozneje.

Eno je gotovo: Pucelj s svojo Samostojno za bogataša proti slovenskemu seljaku.

Teroristična preiskava.

Obtoženci radi atentata in pa cela vrsta zapriseženih prič so potrdili pred sodnijo da se je vodila preiskava na inkvizitorski način, ki je preplašil vse, ki so o tem le količkaj slišali. Cinitelji, ki so zakrivali te grozote, so pa vendarle skušali, da se izgovarjajo. Po vdanih in zaupnih listih z molkom, da ubijejo vtise stranskih razkritij pri razpravi, in celo z osiudnimi napadi na branitelje in njih kliente, češ, da je vse zlagano, od strani Uprave Grada — mestne policije Beogradske pa z neko izjavo, ki trdi, da so bili obtoženci pod njeno upravo samo nekaj dni in da niso bili mučeni. Nazadnje se je še državni odvetnik povpel do trditve, da obtoženci niso bili tepeni, češ — saj se niso pritoževali pred preiskovalnim sodnikom, saj ni to nikjer zabeleženo v aktih.

Na vse to je odgovoril v imenu braniteljev odvetnik g. Borja Popović v listih tako-le:

„Nasilja nad obtoženci radi vidov danskega atentata taji policijska uprava mesta Beograd na ta le način:

1. naj bi bili vsi obtoženci pod režimom policije samo 4 dni in potem takoj oddani mestnemu sodišču, ki je vršilo nadaljno preiskavo in

2. ni ba je nobeden od obtoženih in tudi nobeden od njihovih braniteljev na pristojnem mestu izrekel proti temu kakšne pritožbe.

Na to izjavljamo:

Ni res, da bi bili obtoženci samo 4 dni pod režimom mestne policije. — Ves čas preiskave po sodniku Andjelkoviću se je zasliševalo v poslopju stare „Uprave“ v sobi, ki je med oddelkom Dim. Lazareviča, šefa detektivov in oddelkom Ljubiše Lazareviča, ki je šef javne varnosti. Zasliševanja so se vršila do malega v vedni prisotnosti potporučnika Vukomana Djuroviča, ki je nastopil službo v „Upravi“ baš tedaj, ko se je začela preiskava. „Upravni“ — policijski organi so vodili strogo evidenco, — lahko rečemo: formalno nadzorstvo nad delom preiskovalnega sodnika tako dolgo, da se je celo ta začel upirati proti temu in nazadnje je bil rešen svojega posla na prav nenavaden način. (Dobil je dopust in počitnice v svrhu okrevanja — za katerega niti ni prosil). Sicer pa pada glavni del vsega mučenja v ono prvo dobo, v čas prave policijske „iztrage“, ki si je pridobila vsa ta priznanja, ki se sedaj pri sodnji izkazujejo kot nemogoča in absurda.

Treba pripomniti še to. Proti taki preiskavi smo vložili pismen protest ter zahtevali na podlagi zakona o preiskovalni oblasti in sodnji, da se preiskava proti našim klientom vrši brez vmešavanja policijskih organov, ter da se sodnik preseli iz policijskih lokalov, seveda se naše zahteve niso upoštevale.

Da „režim policije“ ni trajal samo 4 dni, se vidi celo v aktih, kjer najdemo zapisnike celo od 8. avgusta sestavljene pred policijo.

Ni res, da ne bi bili protestirali proti nasilju nad posameznimi osumljenci. Ker pa nam je bila onemogočena vsaka zveza z njimi in ker smo se na drugi strani še bali, da bi se nasilje vsled pritožb še povečalo, smo stali pred dilemo, da ljudje pod udarci propadejo, ali pa, da se razprava o vsem tem pripravi za javno debato pred sodiščem. Odločiti smo se morali za drugo. Se siabše za „Upravo“ in njene organe, da so vedno in popolnoma pozabili na čas, ki mora priti: na javnost in svobodo sodnijske razprave. (Gotovi policaji in „kockarji“ so menda mislili, da bo vedno tako ostalo, da bo par policajev vladalo nad vsemi zakoni).

Nazadnje je cela polemika z „Upravo“ odveč. O mučenju v zaporih se je že davno dovolj govorilo, sedaj imamo pa fakte v brazgotinah, pegah, ranah in poškodovanih udih ljudi, ki so bili pod njenim režimom! Tu izjave nimajo kaj povedati, tu so na mestu samo preiskave in ankete, od katerih se samo zahteva, da bodo poštene, objektivne in stroge.“

K temu pristavlja „Slobodna Reč“ od 12. t. m., kaj so že nekdanj pisali razni listi o divjaštvu v glavnjači ter s pozivom da se radi kulture in človečanstva ta stvar ne sme likvidirati, zahteva odgovor na nekatera vprašanja:

Zakaj je priznal nedolžni Zlatar, da je — atentator Zlatar?

Zakaj je priznal Galović, da je on bil atentator proti Draškoviću pred „Kolarcem“, ko se je kmalu dognalo, da je bila to neka druga oseba?

Zakaj je umrl Veljković, kakor hitro so ga izpustili iz beogradskega policijskega zapora, kamor so ga privedle grške in naše oblasti misleč, da je zasledovan Marinković?

Zakaj je govoril Mojžes o neki seji na 26. junija, ko se je na razpravi po raznih pričah ugotovilo, da si je to sejo samo policija izmislila?

Zakaj ni policija tajila tedaj, ko smo poročali o nenravnih zločinah nad nedoraslo mladino? (O tem smo tudi mi poročali op. ured.)

Vemo, da nam tudi na ta vprašanja ne bo odgovorila. Odgovor tudi ni potreben.

Samo mučen in batinan človek prizna, da je neka druga oseba, ki se obtožuje najtežjega zločina, samo mučeni ljudje umro, ko pridejo iz zapora, samo pretepeni delavci Mojžes lahko potrdi, kar si policija izmislila.

Priče so prisegle, ali lahko tudi „Uprava Grada“ priseže na svoje zankanje?

Lahko! — Saj je poslala na razpravo svojega jedarja Dušana Kosiča, imenovanega „kockarja“, da tudi — priseže, to pa ni mogel storiti, ker mu je državljanska čast že davno odvzeta vsled zločinov. — In tak človek vrši nadzorstvo nad jetniki!

Anketo, anketo zahtevamo!

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

V Beogradu so še vedno na delu sami odbori ter odseki, kadar se vrši debate in politične predstave brez konca in kraja. Kakega vduha pozitivnega dela pa ti žalostni prestanki našega parlamentarizma dosejajo niso ustvarili.

Ministrski svet se je zadnje dni bavil z dovoljevanjem raznih ureditev za saobračaj, prosveto, poljedelstvo po južni Srbiji in ruskim beguncem.

Nova muslimanska ministra postaneta poslanec Vilović za trgovino, Sahib Korkut pa za narodno zdravje.

REKA

Reki noče priti do mira. V noči od nedelje na ponedeljek je reka policija zaprla napadalca na predsednika reške republike Zanello. Napadalec je eden voditeljev reških fašistov. Reški fašisti so sklenili brez obzira na maščevanje nad reškimi policaji. V sredo so pa bili reški fašisti, kar se ni niti pričakovalo, zelo mirni in niso nikogar napadli. Izvedeli so namreč, da namerava naše vojaštvo intervenirati v varstvo reških jugoslovancev. Ta vest je fašiste tako poparila, da so postali zelo ponižni, bojijo se namreč preveč intervencije našega vojaštva, zlasti ker je določeno, da se nide o na demarkacijski črti delegati reške jugoslovanske stranke z delegati iz Reke, da razpravljajo o nevydržljivih razmerah na Reki.

ITALIJA.

Vlada bo v seji posl. zbornice oddala od ministrskega sveta odobreno izjavo, v kateri bo opisan potek sečanja krize, zagovor zunanje in notranje politike Bonomičevega ministristva ter načrti za bodočo Bonomičovo politiko, ako mu bo zbornica izrekla zaupanje. Stranke se sedaj posvečujejo o položaju. Ni povsem neverjetno, da si bo Bonomi priberal večino glasov za zaupnico. Dosedaj se niso znani razadrevni sklepi strank, toda zdi se, da namerava na močnejša laška stranka „Partito popolare“ vztrajati na sklepu, da odstopi Bonomičeva vlada, kajti sedanja vlada je sestavljena iz strank ki so si v programnih načelih tako nasprotni, kot ogenj in voda. Vsa znamenja kažejo, da nove vlade ne bo sestavil ne Bonomi in ne Nitti, ne De Nikola in ne Giolitti, kajti vsi ti politiki so kot prononcirani strankarji padli v nemilost pri eni ali celo pri več vladajočih strankah. Italijanski listi zagotavljajo, da je v tem slučaju na vidiku „nov mož“ ki ima veliko šance, da sestavi trajno vlado.

NEMCIJA.

Nemški kabinet Wirth je dobil na seji državnega sveta zaupnico. Za zaupnico je glasovalo 230, proti 185 poslancev, 16 poslancev pa se glasovanja ni udeležilo.

ANGLEŠKA.

Angleška zbornica se bavi z resnostjo razburkanih razmer v Indiji in na Irskem.

Beleške.

Stari komandir in Nikola. Črna gora premore več starih narodnih borilcev, ki so se borili v vseh balkanskih bitkah in s opadlih skozi polstoleja in še več. Najstarejši bo pa komandir Nikola Novaković, ki šteje danes že 102 leti. Od svoje rane mladosti se je boril, zdaj v črnogorski hajduški četi, zdaj v pravi vojski, sedaj na strani Rusov, Grkov, Srbov, zopet Rusov, zopet v črnogorski vojski itd. Njegovo zadnje vojno delo je bil umik skozi Albanijo kot komandir črnogorske vojske (toliko kot maor). Po preobratu se je vrnil in sedaj — strada. Svoji so mu že davno pomrli, pešči-

ca zemlje, ki mu je ostala, ga pa ne more rediti. V tej stiski je starec napisal ministrskemu predsedniku beogr. vlade sedaj to-le pismo: „Ce bi živel se Nikolaj Nikolajevič II. in Nikola Petrovič I., ne bi jaz nosil raztrgane „šinjela“ (plašča), temveč general-ske epavlete, ker pa živi samo Nikola Pašić in Sv. Nikolaj, danes stradam, — komandir Nikola Novakovič.“ — Pravi, da se je Nikola Pašić namuzal ter si pogladil brado, ko je prečital to pismo, potem je pa segel — ne v svoj milionsarski žep, temveč v državno kaso ter poslal staremu junaku — 2000 dinarjev, vojnemu ministru pa pisal, naj kaj za njega stori, če hoče in more. 102letni Nikola se ni zmotil v svojem soimenjaklu!

Vitez reda Sv. Save. Nikola Adžić, znani „hohšta-ter“, doma iz Lika, je živel na Slovaškem, kjer je imel po pridobljenih informacijah malo mehaničarsko delavnico. Po preobratu je bil v Pragi in stanoval v hotelu: „Zlata Husa“ soba št. 31. Izdal se je za — našega konzula in ob sokolskem izletu julija 1920 je odstopil svojo sobo, ki je imela okno na trg proslavne, ministru Svetozarju Pribičeviću. Ministrska zahvala radi tega se je pokazala v „ukazu“, ki je izšel kaka 2 meseca pozneje v službenih listih in s katerim se odlikuje Nikola Adžić, „abrikant iz Prage“, z ordenom Sv. Save IV. stopena. — S pomočjo tega ordena in pa s tem, da se je izdal za našega konzula, se je Adžiću posrečilo izvesti nekaj goljufij do enega miliona — in sedaj ga je zmanjkalo in nikdo ne ve, kje da je. („Radikal“ št. 101)

Naš ugled v Evropi. Finančni minister je odobril beograjski občini, da brez carine uvozi iz Rumunije 200 vagonov žita za prehrano mesta Belgrada. — Poljedelska in kmetijska država, „ot je naša, kaj je dočakala, da si mora nabavljati žito za prehrano svoje prestolnice v inozemstvu? V Evropi je konec z našim ugledom, jadicke beograjski „Balkan“! Precej pozno je to konstatiral in pri tem pozabil, da je sam k temu precej pripomogel.

Državni svet — to ti je najvišje mesto, pri katerem se lahko pritožiš, ali kakor se sedaj pravi „požals“ — tu di proti odredbam mistrov. To visoko mesto je pa tudi zelo brhno v reševanju vseh prošelj in pritožb, ki prihajajo. Vzemimo primer. Državni uradnik je odpuščen iz službe, obvestilo o tem dobi od neposrednih predstojnikov ali pristojne oblasti in sedaj napravi žalbo na državni svet. Tu so pa na take stvari že dobro pripravljeni, imajo namreč cel kup tiskovin, katere je treba samo nasloviti, vse drugo pa je itak že tiskano in poziva prosilca, da priloži svoji prošnji ozir. pritožbi ministrsko naredbo, proti kateri se pritožuje — v originalu, če se pa to v 30 dneh ne zgodi, se cela zadeva smatra kot brezpredmetna. Ta iskrovina s svojo zahtevo je imenitna „trka“, ki odganja prosilce in delo od državnega sveta. Ministrsko odredbo v originalu redko kedo dobi, — vsak je o njej samo obveščen po svojih predstojnikih, — zato se pa zahteva. Prosilec naj si jo nabavi v 30 dneh in ker mu to ni mogoče, lahko državni svet vse prizive, pritožbe žalbe ali kar koli, — mirno meče v peč. Da bi se ta državni svet, ki ima celo kopo sekretarjev in pisarjev, podatke in originale iz ministrstev, ki so iz njega, sam pribavil, mu se na misel ne pride. Prosilec naj jih pri-skrbi, je li to mogoče ali ne, ali jih dobi ali ne, — je njegova stvar. — Državni svet kaže s svojo tiskovino, da dela.

Poštenjaki. Uradniki nekega ministrstva so volili iz svoje sredine upravitelja za nek magazin. Eden reče: „Izberimo Džordža!“ — „Tako, Džordža?“ pravi drugi, „kaj ne veste, da je v preiskavi radi tatvine?“ — „Pa da, mo Trivuna! Ta je vsaj poš-ten“, oglasi se tretji. — „Trivuna, ha ha-ha, naga, vrag ga nosil pet let je sedel radi goljufije.“ — „Živjo, naš Stevan! Ta bo pa dober upravitelj“, glasi se nov predlog. — „Stevan? A kaj ne veste da so ga danes zaprli?“ — Iskali so in iskali, pa niso zamogli najti človeka brez madeža, končno so si ga le izbrali nekega Jovana — samo zato, ker je njegova preteklost popolnoma temna in nepoznana.

Jedinstvo in centralizem. Sara-jevski „Narod“ je objavil pred kratkim značilen članek pod naslovom: „Ne-prijatelji narodnega jedinstva med — centralisti.“ Evo, nekaj misli iz tega članka: Za narodno jedinstvo se je pi-salo pri nas že prav mnogo. Nasprot-niki to označeni kot se „araristi raz-nih vrst. Ni se pa ne govorilo, ne pi-salo o nasprotnikih narodnega jedin-stva med samimi centralisti, med ljud-mi, ki imajo narodno jedinstvo vedno na jeziku, da prikrije svoje namene. Pravi nasprotniki bi bili manj a m pa celo prav nič nevarni, če bi oni, ki jedinstvo razglašajo, pošteno in iskren-o delali, da pride iz besed do dejanj. Narodno jedinstvo zahteva, da smo v državi vsi jednaki in da imamo vsi iste pravice. Imamo pa že četrto leto po osvoboditvi, a uradniške plače v novo osvobodjenih krajih se še vedno nise izenačile z onimi v Srbiji. Tega niso krivi ne plemenski, ne verski separatisti, pač pa so krivi baš oni, ki največ pridigujejo centralizem in narodno jedinstvo, na prvem mestu državni in politiki iz Srbije. — Isto-velja za naše štipendiste. Zadostuje, da eden iz Srbije, — pa že dobi štipe-ndijo, od katere se da pristojno ži-veti, očim štipendisti iz osvobodjenih krajev ne morejo ne živeti, ne umreti. Da dobi kdo iz prečanskih krajev — centralno štipendijo, mora že biti sin, ali vsaj kak na bližji sorodnik kake vplivne politične osebe, pa teh je itak malo. Da bi bili ti ljudje, katerim se daje z dvojno mero, vsaj daleč nara-zen, naj bi že bilo, razlika ne bi se toliko videla, pa ti ljudje živijo sku-paj, vidijo in občutijo te razlike. — V tem tonu se naprej označuje največje škodljivce narodnega jedinstva med centralisti.

Katoliško katedralo mislijo zidati v Beogradu. Sovinistično glasilo „Bal-kan“ je čulo, da se misli to vršiti še vrha vsega na Terazijah. Proti zgrad-bi sicer ni „na odločne se“, pa prote-stira, da bi bila na „tem in takem“ mestu. Pravi, da je to več kot preveč. Če merodajni krogi to dopustijo, gro-zi z — apelom na beograjsko meščan-stvo, da prepreči to zidanje. „Viteška in „unaška nacija“ kaj takega ne sme dopustiti. Ne vemo, kje naj bi stala ta katedrala, vemo pa to, da je takšno pisarenje neumno in sirovo in čudimo se drznosti in cinizmu, ki dovoljuje takim šovinistom in se araristom, da iš-čejo in obsojajo vse to, kar pri njih tako bujno in bohotno cvete, drugod.

Vsaki dan se razkrije v Beogra-du kaka nova „zarota.“ S tem se ho-če odvrniti pozornost javnosti od vseh polomov in zagaf, v katere vodi vse do-rine naše države samovolja današ-njega režima. Pri „razkrivanju“ ima prvenstvo policijsko navdahnena ter-vdana „Politika.“ Ko je predstavila že vse zarotnike iz Duna in Pešte, se je spravila sedaj na Črnogoro. Poro-ča namreč, da je general bivše črnogorske vojske Velimir Vešović, ki je bil predlanski skoraj celo leto v — Beogradu zaradi pri razpravi pa od obtožbe raznih političnih delktov o-pproščen, sedaj Radičev agent, da je dobil iz Zagreba denar in navodila po katerih sedaj huška celo Črnogoro. — Državni svet vidi ob vsakem času celo vrsto protivnikov, zarotni-kov in upornikov, vzrokov teh odbo-rov pa nočejo videti. Nočejo se zave-dati stare resnice, da od dobrega ni-ko ne beži in se proti dobremu ni-ko ne upira.

Dnevne novice.

Praznота v narodni skupščini. — Vsled sneženih zametov večina poslan-cev ne more v Beograd. Manjša vsi poslanci iz Bosne in Makedonije. Kvorum najbrž ta teden ne bo.

Čisto policajdemokratska. Finančni odbor se bavi z ministrskimi in duhovniškimi plačami. Demokracije zahtevajo zvišanje ministrskih plač, a so za znižanje že itak beraških du-hovniških plač. V tem smislu je gla-soval v finančnem odboru demokratski poslanec dr. Sečurov.

Posl. Zebot za regulacijo Drave. Našim kmetom, ki imajo svoja posest-va ob Dravi, povzroča reka vsakolet-no ogromno škodo. Za regulacijo Dra-ve so se že potegovali naši poslanci pod raj o Avstrijo in že bijejo ta boj tudi z beograjsko vlado od prevrata

sem. Sedaj je poslanec Zebot podvzel ponovno vse korake, da je razložil merodajni beograjski gospodi, kako nujna in gospodarsko važna potreba je regulacija Drave. Zebot je zahte-val, da se začne takoj z regulacijskim delom, ker naše ljudstvo je že sito praznih tozadevnih obljub.

Voditelji prekmurskih Slovencev, narodni poslanec Jos. Klekl bo obha-jal v letošnjem poletju srebrno sveto mašo. C. g. Klekl je bil posvečen leta 1897 v Sombotelju od škofa Hidšyja. Že od mladih nog je bil slavljenec navdahnjen iskrenega slovenskega ro-doljubja. Smelo trdimo, da če ne bi bilo Klekla, danes Prekmurje ne bi bila jugoslovanska provinca. Kar je bil za nas štajerske Slovence Slomšek, to je Klekl za Prekmurce. Klekl je ljubljene prekmurskega prebivalst-va. Kamor pride, povsod ga kličejo: „naš oče“. Ze sedaj se vršijo po ce-lom Prekmurju priprave za veliko na-rodno slavo, ki bo združeno s sre-brno mašo č. g. Klekla. Ko dični za-stopnik Prekmurja pridno dela v Beo-gradu in se poteguje za svoje ljudst-vo drugo pa je itak že tiskano in staro in mlado, da čedno proslavi svo-jega ljubljence. Kakor izvemo, se bo do po vseh župnijah in občinah v Prekmurju izvolil odbori, ki bodo vse potrebno pripravili za to slovesnost. Sedaj, ko je g. Klekl v Beogradu, hitijo njegovi rojaki s predpripravami. Tako je prav, vrlo ljudstvo prekmur-sko! Tebi pa, prekmurski apostol in Slomšek že naprej častitamo k lepemu slavlju!

Odbor za zmanjšanje uradništva po ceji državi bo začel z delom. V odboru je 7 poslancev in zastopniki državnih uradnikov. Jugoslovanski klub zastopata v odboru dr. Korošec in njegov zastopnik poslanec Skober-ne.

Stroški za „Kmet. list“. Zadnje glasilo slabostojnih krka na darežljiva srca naročnikov in prijateljev, ka-terim priznava: „Izdaja lista je zve-zana z ogromnimi stroški, vsak dan večjimi, ki se s samo naročnino niti poravnati ne morejo. O, dobro vemo, da „Kmet. list“ ni in ne bo nikdar krit z naročnino, ampak krili ga bodo Puceljevi nemški voli na račun vseh davkoplačevalcev.

Nemškutarska drznost. Iz rogaš-ke okolice nam poročajo: Kar je pre-več, je preveč. Ta teden sem prišel v Rogatec. Znanec mi pokaže „nemško“ povabilo na „Bauernball“ v Rogatec, dne 18. t. m. v hotelu „S orn“ ob 7. uri zvečer. Sodelovali bodo pevci in pevke iz Maribora, Celja in Rog. Sla-tine, seveda Nemci in nemškutarji. — Sem star domačin, ki od svoje mladosti poznam Rogatec in njegove prebivalce. Poznal sem vse stare, sedaj že rane Rogatane, kakor Tomorkota in postarja S. orna, župana Feršnika in Petra Brezinška, dr. Schustera ter druge, ki so nas kmete tikali. Da nam slovenskim kmetom Rogatani niso bi nikdar nakloneni, če tudi so prav ra-di jemali naš denar, pač ni treba o-menjati. Pa kot star mož moram pri-znati, dasi so nas hoteli po vsej sili poneseti, so naš kmetijski stan ven-dar spoštovali. Zdaj pa, ko živimo v Jugoslaviji, pa se predrznejo mlad ko-gačani, ki živijo in so se obogate od naših kmetijskih žuljev, zasramo at naš stan, naš slovenski jezik in naš va-liti — nemščem jeziku na „Bauernball“ to pa je predrznost in nesramnost, ki nima para. Bi pač ne vzel v svojo žu-levjo roko svinčnika (prosim o rojite, g. stavec, nimam črnila!) in bi ne za-pisal teh besed, pa me preveč boli sr-ce, da zasramo o naš kmetijski stan ljudje, ki so tudi kmetijski sinovi, ka-kor sedanji rogaški župan Berlig, tr-govec in milonar Preac, doma od St. Lenarta pri Veliki Nedelji, ki je vod-ja je gone zoper nas kmete, Jugosla-vijo in Slovence. Zalibog, da se mno-go mojih rojakov ne zaveda velikega sramotenja naše mlade države in slo-venskega naroda in da ne spozna o, da Berlig mladi in starejši, Jelov-šek, Sporn, dr. Brata ič, Brezinšek in vsi skupaj delajo na znano povelje — „Horruick bis nach Steinbruck!“ — Okrajno glavarstvo in vlada, odprita oči!

V ministrstvu pošte in hrzvoja je strašen nered in strašna korupci-a. Področje tega ministrstva se smatra za domeno raznih temnih elementov, ki so pred par leti še nekje hajduko-

vali, ali pa onih, ki so bili prej mač-jarski denuncijanti, pa so si tudi se-daj znali pridobiti zaupanje. Ko šita-mo o milijonskih tatvinah in goljuf-jah na južnih poštinih progah in sliši-mo imena zločincev ter se seznanimo tu in tam tudi malo z njihovo preteklostjo, lahko takoj vemo, kaj so ti lju-dje in kako so prišli v službo. Kul-turni ljudje se zgražajo, mnogi izsto-pajo iz službe, nekatere zopet razni „zaslužni“, po preteklosti pa zelo sum-livi „činovniki“ izpodrivajo in tako se bo menda, ne samo pri ministrstvu pošte, temveč tudi drugod, redukcija u-radništva na tak način izvedla, da bo-do razni hajduki in drugi mračnjaki spodrinili vse kulturne in poštene u-radnike

Pri poštini direktorji v Sarajevu je bil dalje časa zaposlen neki Sipuš, prečaniin človek temne preteklosti, da-nes seveda velik Srbin. Ko je bil ne-kaj časa tudi pri zagrebški poštini di-rekciji, se je seznanil z neko gospo-dično na pošti in da se lahko z njo o-ženi, se je podal v Beograd ter tam prestopil v islam (mohamedansko ye-ro), da ne bo zapreke, ker ima tudi v Sarajevu ženo in otroka. Pri omnit-treba še to, da je svoji nevesti z naj-večjo lakoto izposloval šestmesečni dopust z vsemi prejemki.

Pribičević, ta razme! Prosvetni minister Pribičević je nastavljal kot su-plenta na gornjomilanovski gimnaziji necega Ljuboš Laziča, ki ima samo tri semestre beograjske filozofske fa-kultete.

Varaždin — brez kolekov! Varaž-dinsko „Narodno Jedinstvo“ piše: V Varaždinu že par dni ni dobiti nika-kih kolekov. Sodišča sicer delujejo, toda srbski takseni zakon pravi, da se ne sme brez taksne marke rešiti niti enega spisa. Stranke rabijo po-tne liste ker pa primanjkuje kolekov, „nema ni putnice“. Stranke vlagajo prizive, in ker ni kolekov, postajajo obsodbe pravomočne . . .

Rok za prijavo vozil podaljšan. Kakor nam javlja delegacija ministr-stva financ v Ljubljani, je dovolil g. minister za finance, da se rok za pri-javo vozil in plačanje letne takse na vozila za tekoče leto izjemoma podaljša do 15. marca 1922.

Zopet ena ponudba. Naš finančni minister nam zna vedno sporočiti o kakih novi ponudbi za najem nam to-likanj potrebnega zunanega posojila. Z angleškim in francoskim posojilom ni najbrž nič, sedaj izjavlja Kumanu-di, da nam je ponudil sindikat švi-carskih bank posojilo 50 milijonov švicarskih frankov, kar bi znašalo 750 milijonov dinarjev. Gospod finančni minister je poslal temu bančnemu sindikatu v Svico naše pogoje, pod katerimi bi začel podrobne razgovore glede tega posojila.

Za sprejem rumunskega kralja v Beogradu ob priliki poroke našega kralja je od ministrov dovoljen kre-dit v znesku 1 milijona.

Dosedaj smo ruske Wranglovce vzdrževali z denarnimi sredstvi, a naši ministri pa bodo zahtevali od zbornice dovoljenje kredita za naba-vo obleke Wranglovcem. No, saj ima-mo!

Tega so pa zašili. Vojno sodišče v Sarajevu je obsodilo te dni žandar-skega narednika Slovenca iz Plača nad Mariborom Simona Dobaja radi zločina umora ka erega je izvršil že v avgustu leta 1919. Dobaj je imel nočno službo skupaj z podnarednikom Pavlom Cosičem na spitskem Narod-nem trgu. Ko je prišla policijska ura, se je podal Dobaj s Cosičem okrog po gostilnah in kavarnah, da pogleda, ali so vsi lokali zaprti. Ko sta prišla žandarja v Bosansko ulico, slišita vik in petje iz kavarne „Jadranska vila“. Dobaj je pozval kavararja, naj o-pomni goste, da utihnejo, a ta mu od-govoril, da je že to storil, a ga nočejo poslušati. Dobaj je pozval na to naj-bližjega razgrajčaja, naj utihne. Nato te skočil narednik iz 2 pešpolka Niko-la Zivanović proti Dobaju, ga psoval in grabil za revolver. Dobaj se je v opasnem trenutku poslužil orožja in ustrelil Zivanoviča v prsa tako, da je ta drugi dan v bolnici izdihnil. Sa-rajevsko vojno sodišče je obsodilo Do-baja radi uboja na 10 let ječe in pla-čilo 300 dinarjev mesečno kot vzdrže-valnino za ženo ustreljenega Zivano-viča. Povrh še mora plačati Dobaj 5000 dinarjev za povrnitev stroškov za

nagrobni spomenik uspeljenemu. — Šestri pokojnega mora izplačati 10 tisoč dinarjev dote, po em vse stroške za priče in 50 dinarjev zato, ker so ga obsodili. Odračunajo se mu od kazni 2 leti in 8 mesecev, ki jih je presedel v preiskovalnem zaporu. — Dobaj se je priložil proti tej razsodbi. Komentar o ravnokar navedenem si naj napravi vsak sam. Kako je pa z žandarjem Krstičem, ki je ustrelil v vlak mirnega potnika Arnolda, pa nam nič ni znano in se nikjer ne poroča.

Obsojena na vesala. V vasi Turkovič pri Ogulinu je zastrupila žena Janja Turkovič svojega moža Antona. Z možem sta se namreč večkrat prepirala, ker je babnici mož očital, zakaj je prodala kos zemljišča, ko je bil on v Ameriki. Vsled vednih prepirov je natrosila Ivana iz jeze možu v kavo strihnila in je dedec na to umrl. Na to je razglasila po vasi, da je njen mož slučajno umrl nagle smrti. Ljudje pa le niso verjeli tem govoricam in cela zadeva je prišla do ušes žandarjev. Žandarji so morilko ujeli na priznanje z lažjo, češ, da je izdal umor duhovnik, pri katerem se je izpovedala greha uboja. Ivana tudi pri sodnijski dejanja ni tajila, kakor so jej prisodili v Ogulinu smrtno kazen na vesalah.

Zandarska batnjena v Bosni. — Narodni poslanec dr. Haliv Hrasnica je interpeliral notranjega in vojnega ministra in ju zaprosil za preiskavo v sledeči batnarski zadevi: V vasi Sibonjica v brčkem sodnem okraju je nekdo izropal neko trgovino. Dva žandarja sta prišla na to, da izvedeta preiskavo v selu Narijoce, mesto, da bi bila osumljena lepo mirno Ljprašala, sta zbrala vse seljake in jih mučila z znanim staroavstrijskim „Nieder, auf“ ali z jugoslovanskim „leži, vstan!“ Ko sta se navolila vstajanja in leganja seljakov, sta zgrabila tri dečke, jih pretepla do krvi in jim nasula v rane soli. Prebatnjeni in mučeni trije dečki so morali v bolnico v Brčko. Kaj takega si pusti dopasti samo neuko potrpežljivi bosanski seljak.

Dalmatinski fašisti v Beogradu. Dalmatinska napredna omladina je poslala v Beograd deputacijo pod vodstvom g. M. Nania. Deputacija je informirala posamezne ministre o svojem dosedanjem delu in zahtevala izdatno državno podporo za bodoča razbijanja in pretepe. Kolovodje te napredne nacionalistične omladine so bili po posredovanju ministrov policaj demokratov Pribičevića in Krstelja sprejeti od kralja v avdienco.

Mesto Zagreb bo na eno 600 milijonov posojila. Zagrebški župan je pooblaščen, da sklene to posojilo v ameriškanskih dolarjih ali angleških funtih. Posojilo se bo odplačevalo skozi dobo 20—30 let.

O javni varnosti v južni Srbiji že kmalu ne bo več sledu. „Privredni Glasnik“ iz Skoplja piše, da je promet zamlj v neredu in snegu, vsak se drži doma ter straži to malo, kar še ima, kraj je odrezan od kraja, pa tu-

di človek se že skoraj ne zanese več na človeka. Hajduki prosto šetajo iz kraja v kraj, ropajo in grabijo, kar jim drago.

Volkovi v Primorju. Radi žane in snega, kakor ga ne pominjajo najstarejši ljudje, so se razlezli volkovi tudi po Primorju. Pred nekaj dnevi je šel mladenič Franjo Črnič iz sela Kamenjak v vas Barbanči, da se poslovi od svoje sestre, ker je vpoklican k vojakom. Ko se je na večer vračal preko potoka Slanac, ob katerem se razprostira neznatna borova šuma, sta ga naskočila dva volkova. Mladenec ni imel pri sebi nobenega orožja in je začel borbo proti zverjadi z golimi rokama tako dolgo, dokler se mu ni posrečilo, da se je umaknil do nekega zida in začel boj s kamenjem. Bnega volka je ranih, a drugemu se je komaj in komaj ubranil. V borbi sta volka strgala z mladeniča vso obleko in ga nevarno obgrizla in ranih po rokah.

Gladni volkovi napadli vlak. Med postajo Dubice in krajem Saša so se stradani volkovi naskočili celo zagrebški vlak. Morali so biti strašno lačni, da so se odločili za tak napad. Bilo jih je sedem in vlak je vse povozil, tako da je osrednje stroja bilo čisto kravo in razmesarjeni volkovi so se še do Zagreba držali lokomotive.

Železniški promet na naših južnih progah, ki je bil zadnje dni ukinjen ali znatno omejen radi snežnih zamelov, je zopet vzpostavljen. Vlaki zopet redno vozijo na vseh progah za grebške in subotške direkcije, izvezla je samo proga Zenta—Apatin ter proga Segedin—Sekič—Kula. Od 15. t. m. naprej vozijo tudi vsi vlaki na bosanskih železnicah le, da imajo za posledice velike zamude.

Vagoni iz Bulgarke. Naš delegat g. Laza Marković, višji inženir ministrstva saobračaja, ki prejema v Solji vagoni, katere nam mora vrniti Bulgarija po mirovni pogodbi, poslal je v Beograd poročilo, potom katerega smo dosedaj prejeli od Bulgarov 1200 vagonov, 200 jih je že pripravljenih, a ostanek 600 pa dobimo, brž ko bo mogoče.

Sneg porušil strehe. Vsled silnega snega so se porušile v Sarajevu na več hišah strehe in je vsied tega sedaj 100 rodbin brez krova na ulici.

Južna Srbija še vedno v sneženih zamelih. Se dosedaj niso mogli vzpostaviti brzoglavne in telefonske zveze med Beogradom in Skopljem radi viharjev in snežnih metežev. Tudi bitoljski okrug že ni prejel iz Beograda dolgo nobene pošte.

2.500 srebrnih kron je hotel iztihotapiti v Svico Jakob Maribanski, a so ga aretirali na postaji Novi Sad.

Državni dohodki od kinematografov. Davčne takse na kinematografske vstopnice so prinesle v minulem letu državni blagajni 12.32.649 din. Največ dohodkov od kinematografov je bilo v Srbiji in sicer 3.775.088 din., v Hrvatski 3.304.665 din. in v Vojvodini 3.172.618 din.

Ukinjenje barov v Novem Sadu. Novosadski mestni svet prosi notran-

je ministristvo, da zapre vse bare v mestu, ker je zaklatala po teh lokalih nemorala, pijančevanje, neuljudno obnašanje in še razni drugi vse graje ter javne obsodbe vredni izrodki.

Visoka starost. V Petrinji je umrl limarski obrtnik Pavel Markovč, v starosti 99 let.

Zgorela na mrtvaškem odru. Pred nekaj dnevi je umrla v Vukovaru so-proga nekega doktorja. Po smrti so jo običajno položili na mrtvaški oder, ob odru sta goreli dve sveči. Slučajno se je vnel od sveče pokrov krste, od pokrova oder, pokojnica je do zjutraj zgorela.

Ubil človeka in rešen obtožbe. V Osijeku je oprostila sodnija ciganskega pristaša Joška Sajna, ker je ubil lansko leto v sliobranu seljaka. Ubili kmet je navalil z nožem na cigana, ko se je vračal ta čisto mirno proti svoji koči. Cigan je še pravčasno pifstrigel zamahljaj z nožem in lopnil napadalca s kotcem, da je ta četrti dan umrl. Cigan dejanja ni tajil, ampak trjaval, da obžaluje, ker je ubil človeka, katerega se je hotel samo ubraniti. Malokdaj je kak cigan oproščen.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 302, francoski frank stane 26,65 do 26,70 naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačati 5,10, za 100 čehoslovaških kron 583, za 100 nemških mark 150 do 156, za 100 laških lir pa 1483 jugoslovanskih kron. V Curihu znaša vrednost naše krone 1,65 centima (1 centim = 1 vinar). Od zadnjega poročila je vrednost našega denarja poskočila za 5 točk.

Iz Ptuja.

Občni zbor Kat. izobraževalnega društva za minoritsko župnijo se je vršil dne 12. t. m. ob povolni udeležbi članov in članic. Prof. Mlaker je govoril o izobrazbi duha in srea. Za predsednika je bil izvoljen prof. Fran Devetek, ki je očrtal bodoče društveno delo. Iz knjižničarjevega poročila smo izvedeli, da se je prebralo v prošlem letu 2000 knjig. Najbolj priljubljene so leposlovne knjige, po katerih člani in članice pridno segajo, tako da imata knjižničar in knjižničarka do volit posla. Prof. Kotnik je omenil, da je to dobro znamenje, kajti polagoma bodo segali člani tudi po poučnih knjigah. Povsod je ista prikazen. Celo javne knjižnice v velikih mestih izposujejo komaj 4—10% znanstvenih knjig, druge so leposlovne. Ker je naša knjižnica že obrabljena, priporoča akcijo za njeno obnovo in za njen preustroj. Pri tem treba tudi vladne pomoči, kajti če vlada kaj podpira, je za takšne svrhe kapital na bolje naložen. Čehoslovaška ima knjižnični zakon z dne 22. julija 1919. Po stanju z dne 31. dec. 1921 imajo Češka, Moravska in Slezija v 3026 občinah javne knjižnice z 1.860.880 knjigami, med temi je 492 nemških knjižnic z 264.700 knjigami. Kraji, ki imajo 10.000 prebivalcev, morajo imeti javno knjižnico in nastavljenega strokovnega knjižničarja. Kje smo še mi? Nato se je razpra-

vlalo o društvenem lokalu. Ko bo rešeno stanovanjsko vprašanje za društveni lokal, bo društvo moglo pričeti delovati, sedaj pa je to skoraj izključeno, kajti stanovanjsko oblastvo je rekviriralo društveno sobo. Živijo ptujska kultura!

Baha se dopisnik v „Jugoslaviji“, da je stanovanjsko oblastvo naročilo podružnici Ljubljanske kreditne banke, da mora zidati hišo in da je z rekurzom v Ljubljani propadla. Konstatiramo samo, da je naredbo izdal „krščanski boljševek“ dr. Gosar, in da vsled tega niti dr. Kukovec in niti ptujsko mestno stanovanjsko oblastvo nima posebne zasluge.

Cercle francais se je dne 13. februarja tudi v Ptuj ustanovil. Za predsednika je bil izvoljen dr. Ivan Fermeve, v odboru pa so prof. dr. Karel Zelenik, gđe. Kutnik, Viktor Skrabar in gospa dr. Visenjakova. Lokal je v stari vojašnici na Panonski cesti. — Društveni glasili pa sta „Ptujski list“ in „Marburger Zeitung.“

Iz Maribora.

Dr. Kamniker iz Radgone se je pripeljal 12. t. m. v Beograd, kjer se v ministristvu zunanjih zadev in ministristvu pravde vršijo neka gospodarsko-politična pogajanja z našo vlado. Osebito razpravljajo o obmejnem prometu. V Mariboru se je Kamniker oglašil pri svojem servus-kolegu vitezu Graselli-ju, ki mu je preskrbel potrebne informacije.

SKSZ v Mariboru se je obrnila na zaupnike po dekanijah mariborskega okrožja, da predlagajo osrednjemu odboru odbornike za dekanjske odbore, ki jih bo ustanovila. Do sedaj smo dobili odgovor le iz dveh dekanij, iz Jarenine in Velike Nedelje. Prosimo še druge zaupnike, da nam hitro odgovorijo.

Tedensko predavanje SKSZ v Mariboru se vrši danes ob 8. uri v večer v dvorani strokovne zveze. Predmet predavanja: vzgoja. Vkljudno so vabljeni vsi katoliško čuteči starši kot zagovorniki in prijatelji krščanske vzgoje.

Profituberkulozna liga v Mariboru priredi na željo delavstva južne železnice dne 18. t. m., ob 16. uri javno predavanje v telovadnici III. mestne deške šole (Ruška cesta). Predava g. docent dr. Matko o boju proti jetiki. Ker bo predavanje zelo zanimivo ter poučljivo, se pričakuje številne udeležbe posebno od strani delavstva.

G. Vlahovič, krčmar na Aleksandrovi cesti nam javlja, da se ni prodal svoje posesti.

Podružnica SPD v Mariboru priredi v soboto, dne 18. in v nedeljo 19. t. m. zimski izlet na Urško, to na krasnejšo točko našega severozahoda. Odhod z vlakom ob 15. uri iz glavnega kolodvora v Mariboru. Zimsko opremo, krplje, dereze in cepine vzeti s seboj, kakor tudi proviant. — Krasna zimska narava vabi vse vztrajne ter izvežbane turiste, da se izleta udeležijo. Tudi smučarji so vabljeni.

Gladiatorji.

Prva knjiga. — Eros.

(69. nadaljevanje.)

Zasukal se je in je stekel po areni za življenje in smrt, zbira oč med po om gube svoj mreže za novi napad. „Strahopetnež!“ je siknila Valerija. Mariamna pa si je zopet upala dihati in prsi so ji plale in oči so ji žarele v zmagovalnem pričakovanju — bližajočega se vrhunca borbe.

Toda prenačila se je v svojem upanju, in tudi Valerijin prezirljivi vzrok je bil nezasužen —

Dasiravno je bežal za življenje je ostal Placid miren in hladen kakor takrat, ko je stopil v areno. Oko in uho oboje je napečilo pazilo na vsako kretanje, zasledovalčevo in še preden je prebežal pol arene, je že bila njegova mreža s pogubonosno točnostjo zope nabrana in pripravljena na ramenu.

Tribun je bil posebno ponosen na svoje brze noge. Od te lastnosti je zavisele njegovo življenje v borbi, ki se je na prvi pogled zdela tako zelo nenakana. Po moči ih mišicah svojega nasprotnika je sklepal, da mu ta ne bo kos v teku. Pa pozabil je vračunati,

da je Britanec preživel svoja mlada leta v dnevnem napornem lovu za divjačino po gozdih in gorah Britanije. Kolikokrat so te noge dohitele celo divjega merasca v domačih lesovih!

Urneje in urneje hitita borca, na nepopisno veselje množice, ki jej je ta vrsta „zabave“ prav posebno ugajala. Nagel je tribun, pa bliže in bliže mu je nas rotnik in trdo pod prostorom, kjer stoji Mariamna in Kalha, ga doseže za mečevo dolžino —

Njegova roka šine za udar —

Kar pretirga presunljiv dekliški krik grobno tišino amiteatra. Vitelji plane po koncu — brez cilja zleti meč Britancu iz pesti, nesrečni napadalec pade na svoj obraz in se, gnan od silnega zanosa svojega teka, zavalj parkrat po pesku —

Ni več rešitve zanj —

Se komaj da je na tleh, že zaplaval mreža nad njim in brez pomoči se zamota v njene pogubne zanke —

Kakor okamenela, s smrtnobledim obrazom in brezizraznimi raznimi očmi zre Mariamna na padlo postavlo.

Valerija pa plane na noge in pozabi za trenutek svoj položaj in svojo okolico —

Placid stopi k svoemu nasprotniku z dvignjenim trizobom v levici in s svojim zaničljivim nasmehom na krutem, zlobnem licu.

Ni mu težko, najti vzrok, ki je edini izpremenil njune vloge in nemu rešil v zadnjem trenutku življenje.

Kri je curkala iz rane na Eskini nogi —

Kakor smo že povedali, se je bil Manliu zlomil meč pri padcu in se zabodel v pesek pod njim. Ko so odstranili njegovo mrtvo truplo, niso opazili zlomljenega meča, in Eska se je nabodel nanj v divjem teku, si prerezal stopalo, se spotaknil na njem in padel.

Te misli so šle zmagovalcu po glavi, ko je stal z eno nogo na svojem nasprotniku in se pripravljati, da mu zada sunek, ki bi naj poravnal vse račune, ter gledal k Valeriji, čaka oč na znamenje —

Blazna od jeze in ljubosumnja — vsa razburjena od divjih, bolečnih čustev ter nezaveda, oč se, ka, dela, je Valerija hotela dati usodno znamenje, ko jo Licinij prime za roke in jej jih s loma tišči navzdol. — Nato pa se s številnimi svojimi prijatelji in kli-

enti odločno oglasi v prilog nesrečnemu Britancu.

Pa tudi brzina in gibčnost premaganega in očitni vzrok njegove nesreče sta ugodno vplivala na večino gledalcev. Toliko rok se je dvignilo kvisku in tolko palcev je kazalo proti tlem, da tribun ni smel izvršiti svojega krvoločnega namena.

Izročil je torej svoj trizob enemu izmed sužnjev, ki so vstopili, je vzel svojo togo iz rok drugemu, se priklonil občinstvu in zaničljivo obrnil hrbet svojemu padlemu sovražniku.

Pričakuje smrtni sunek je obrnil Eska svoje oči k Mariamni.

Toda odkar je padel, ni videlo in čulo ubogo dekle ničesar več. Zadnje kar so zlele njene oči, je bil oblak peska in prahu, zamotana mreža in grozeča postava z dvigneno roko — in pregraja in arena, divji obrazi in bele obleke in ves amiteater s stebri, peskom in nebom, — vse se je zavrtelo krog nje, tema jo je obela in nezavestna se je zgrudila Kalhi v naročje.

Konec prve knjige.

Vdora s šestimi nepreskrbljenimi otroci, med temi dve hčerki, ki bi morali letos k sv. birmi, v največji stiski brez vsakih denarnih sredstev, katere mož je kot invalid pred nedavno umrl, čelitelj ne dobiva nobene podpore, prosí dobra srca za podporo v denarju, v obleki ali v živilih. Darove sprejema uredništvo lista.

Poslano.

Pobrežje pri Mariboru. Gospodu I. K. (ali je to mogoče Ivan Klemenčič?) v „Taboru“? Da se zatekam k „Straži“, je popolnoma umevno, ker „Tabor“ (g. Rudolf Ozim) ne sprejme mojega priporočeno dopisnega mu popravka po § 19. Vse drugo je pa le podla denunciacija in neresnično zavijanje dejstev, da se me počrni pri početku, kjer sem zaposlen že čez 16 let. Da imate vi več ljubezni do domovine in jo tudi morate imeti, je umevno, ker neposredno od države živite. Da bi bil jaz kričal, da mora Pobrežje ostati nemški, je seveda laž, ker sploh ni bil nikdar nemški, akoprav so se ravno vaši strokovni tovariši v potni svojih obrazov trudili, da ga napravijo vsaj na videz nemškega. Če bi bile druge razmere, bi pač imeli vi to nalogo. Eden germanizira, drugi balkanizira, kakor gre ravno veter. Zato so ti ljudje plačani. Kaj si hočemo. Resnica pa je, da so se vaši politični prijatelji izza občinskih volitev svoj čas podpisali za „Deutschösterreich“, mogoče tudi vi, med tem ko se nas predvojnih „vindišerjev“ k temu še niti nagovarjati niso upali. Razumete! In to je tem novopečenim gospodom „demokratom“ še sedaj v srou, samo da so menda proti vam drugačni. Glede odklonjenega odborništva pa vaš izrek ne odgovarja resnici, vsaj tako zatrjuje takratni glavni vaš agitator. Da lopnete po županu, ki je bil prvi na listi, je vaša stvar. Saj ima po vašem mnenju bič. Radi časnikarske polemike, mislim, da ste vi začeli, ne jaz, torej —. Okrajnega glavarja tudi nisem jaz vlekel po časopisu, ravno tako, kakor niste vi za vse „Taborovo“ notice odgovorni. Kar se tiče Damoklejevega meča, pa kar vi odrežite konjsko žimo. Mislim, da ima vsak občinski odbornik pravico, nastopati proti nerednostim pri občini, zato smo izvoljeni, ne samo za kimati. Ker ne bi bilo dobro, da bi nastale sedaj zoolitake razmere, kakor so bile zadnji čas gerentstva, ko so se tožarili čez pol leta in se še sedaj vrši sodniška preiskava. — K. Stržina.

Za poslano sprejme uredništvo toliko odgovornosti, kolikor določa zakon.

Iz celega sveta.

Poročilo Angleža o lakoti v Rusiji. Sir Benjamin Roberston, znameniti angleški upravnik v Indiji, se je vrnil iz Rusije, kjer je obiskal glavni del pokrajin ob Volgi, kjer se bojujejo

angleške pomožne akcije proti lakoti. Roberston pravi, da ni videl v dobi svojega 13 letnega delovanja v Indiji nobene tako strašne katastrofe kot je ruska lakota. Na podlagi vestnega preiskovanja je Roberston dognal, da je v celotnem delu Kasana ob gorenji Volgi dol do Orenburga na meji Azije in proti Astrahanu ob Kaspijskem jezeru 15 do 16 milijonov ljudi, ki so brez vsakršne prehrane. Ruski kmet v teh pokrajinah je izročen nepopolnemu trpljenju. Povsod nastopa smrt v najrazličnejših oblikah. Povsod in očitno se širijo govorice o kanibalstvu, katerega tudi potrjujejo člani angleške pomožne akcije. Na tisoče zapuščeni otroci poberejo Angleži po ulicah lakoti predanih mest in vasi. Roberston je mnenja in prepričanja, da nikakor ni mogoče oteži vseh žrtev pred kugo lakote. Predvsem bi se moralo gledati na to, da se ustanovi do nove žetve kolikor mogoče veliko pomožnih odborov. Delovanje angleških in ameriških pomožnih odborov je vzvišeno nad vso pohvalo, a tudi sovjetska vlada stori vse, da bi pomogla ljudem po svojih skromnih in izčrpanih sredstvih. Vse pošiljke živil dospejo na svoja mesta, le malekost gre v zgubo.

Obupen klic ruskih mater. Angleški „Manchester Guard“ je pred nedavno priobčil sledeči obupni klic ruskih mater iz daljnega ruskega okraja Buzuluk: „Nas ruske matere sta obsodila na smrt lakota in kuga. Prosimo narode celega sveta, da se zavzamejo za naše otroke in jih sprejmejo v oskrbo, da bi ta nedolžna bitja ne delila naše usode. Prosimo najiskrenejše, da storite to, kajti prostovoljno smo si izbrale to večno ločitev od naših otrok, le da dosežemo en cilj: pokoriti se za grehe, ki smo jih storile, da smo jim namreč dale življenje, ki je bolj bridko nego smrt. Tisti, ki imate otroke in se bojite, da jih izgubite, mislite na umrle otroke. V imenu vaših še živečih otrok vas prosimo, priskočite nam na pomoč. — Ma prav nič ne mislimo na to, da bi me same bile deležne kakšne pomoči, kajti to je že nemogoče. Izgubile smo vsako upanje na boljše razmere. Toda bile bi neizrečeno srečne, kakor zamore biti srečno le kako materino srce, ako bi imele zavest, da so rešeni naši otroci.“

Posnemajmo Čeha! Na Dunaju živi več Čehi so z vso odločnostjo zahtevali, da vlada otvori na Dunaju za otroke češke narodnosti potrebno število čeških šol, na katerih bi naj poučevalo učiteljstvo češke narodnosti. Odločna zahteva dunajskih Čehov je še celo zagrizena Nemce toliko iztresti, da so obljubili ugoditi zahtevi. Pred dnevi pa je posegel vmes nemški „Schulverein“, ki je priredil preteklo nedeljo na Dunaju manifestacijsko zborovanje zoper nameravano otvorenje čeških šol na Dunaju. Na zborovanju so sklenili, da odposljejo

deputacijo na državnega kancelarja in na predsednika republike z odločno zahtevo, da vlada pod nobenim pogojem ne sme dovoliti Čehom na Dunaju čeških šol. Deputaciji sta oba obljubila, da bo vlada znala varovati nemški značaj Dunaja. Na to izjavo so pa Čehi odgovorili: Ako avstrijska vlada ne dovoli dunajskim Čehom čeških šol ter hoče na ta način varovati nemški značaj Dunaja, bo pa tudi češka vlada znala varovati n. pr. slovanski značaj Prage in drugih mest. Ta odgovor je avstrijske Nemce precej poparil. Kaj pa je s slovenskimi šolami na Koroškem? Ali bi ne kazalo, ako bi naša vlada hotela tozadevno vsaj nekoliko posnemati naše severne brate Čeha?

Povsod amnestije, samo pri nas nič. Predsednik Mašaryk je amnestiral komuniste, ki so bili obsojeni leta 1920. Vsem, ki so bili obsojeni na več kot tri leta, se odpusti tretjina kazni. Obsojencem od 18 mesecev do treh let sta se odpustili dve tretjini kazni. — Kazni pod 18 mesecev in denarne globe pa se sploh popolnoma odpustijo. Od 1716 obsojenih oseb še ostane v zaporu samo 8 do novembra 1922.

Vojne izgube čehoslovaškega naroda. Čehoslovaška republika ima 168.000 invalidov, 103.000 vojni vdov 172.000 sirot in 65.000 očetov, katerim so padli sinovi. Skupaj 505.000 duš ali 7% vsega prebivalstva čehoslovaške republike.

Nemčija zvišala cene za železo! Nemčija je vnovič silno povišala cene za železo in sicer je zvišala za železo v palicah za 500 mark pri toni. Temu primerno so se tudi zvišali vsi izdelki iz železa. Kot vzrok zvišanja cen se navaja zvišanje cen za premog in zvišanje delavskih mezd.

Radi nesrečne ljubezni se ustreli na starost. Večkrat se dogodi, da se tudi starci na smrt zaljubijo v kako mlado devojko. Te dni se je ustreli v Berlinu 63 letni Lojze Jurš, ker se je zaljubil v mlado dekle iz iste hiše, a ga ni marala. Ljubezenska norost na starost je opasna!

Berač — bogataš. Ameriški listi pišejo, da je neki Peter Vidovič, ki

se je baval po ulicah mesta San Francisco z beračenjem, zapustil svoji rodbini testamentarno 120.000 dolarjev. Vidoviča je udarila kap. Eden izmed njegovih sorodnikov, kateremu ni ničesar zapustil, je vložil pri sodni svoj priziv.

Srečno-nesrečni dedič. V Segedinu je bil obsojen na šestletno ječo neki Makra, 50letni ogrski potepuh in klatež, radi raznih tatvin in ulomov, ki jih ima na vesti. Komaj je nastopil svojo kazen, pa mu dospe vest, da mu je neka sorodnica v Ameriki zapustila eden in pol milijona dolarjev. Ta sorodnica je že pred več meseci umrla in povsod so iskali srečnega dediča dokler ga niso našli v ječi, k naj še šest let čaka, da začne na stara leta razkošno življenje bogatinca. Ves vesel je sprejel to vest, dedičina znaša okrog 800 milijonov ogrskih K in stari klatež se je že z vso silo svoje domišljije začel vživljati v to svoje bogastvo. Pravi, da bo ob odhodu iz ječnice vse sotrpe silajno pogostil, pazniku, ki je dober z njim, hoče pa kupiti avtomobil.

Centralna banka d. d. Zagreb. Dne 11. t. m. se je vršil v prostorih banke v Zagrebu izvanredni občni zbor, pri katerem se je izvolil novi upravni svet. Izvolili so se: Predsednik: S. D. Alexander, predsednik zveze in dušijalcev, Zagreb, in podpredsednik: Dr. Stanko Švrljuga, gen. ravnatelj hrv. esk. banke, Zagreb, dr. Rudolf Blis, Zagreb; Nadležni upravni svetniki: dr. Berbard Löwingerl in dušijalec, Zagreb; dr. Ferdo Kalabar, odvjetnik, Varaždin; Milan Bošnjak; Dragutin Heumer; Gjuro Gavrilovič, industrijalec; Oto Vinški, ravnatelj hrv. esk. banke, Zagreb; Fr. Prevedan, veletržec, Zagreb; Zdenko baron Turkovič, Zagreb; Vik. Frank, veletržec, Osijek; inženjer Amad. Carneletti, Zagreb; Anton Rogina, Zagreb. — Razven tega se je pooblastil upravni svet da se zviša akcijski kapital od 100.000.000 K na 200.000.000 kron.

Sladno kal (treba je)

piva, na cenejši in najboljši močno krmilo za dojne kave, živino, pisanje svinj, izborni konjsko krmilo, vedno s eže prodaja pivovarstva T. Götz v Mariboru. 2-3 60

Železnobetonske stopnice

24 komadov, 1-54 metr. dolge se takoj pr. daj v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Pozor! DAME! Pozor!

Dospele so zopet najnovejši vzorci (modeli) za damske slamnike pomla- o-o-o danske sezije. o-o-o
VELIKA ZALOGA DAMSKIH IN MOŠKIH KLOBUKOV IN SLAMNIKOV.
Sprejemna se v popravilo in preoblikovanje (moderniziranje) vseh vrst klobukov in slamnikov. — Modistinje znaten popust.
IVAN KVAS
Izdovalnica klobukov in slamnikov — MARIBOR, Meljska cesta 74.

TRGOVINA

na najprometnejšem prostoru v Mariboru se z vsem inventarjem in celo zalogo prodaja. Potrebni kapital 450.000 K. Ponudbe se pošljejo na upravo lista pod »Trgovina 500«.

Pred ogledalom more vsakdo vsaki dan opaziti, kako se lepše in mlajše izgleda, ako se uporablja lekarnarja Fellerja že čez 25 let priljubljena in priznana sredstva za lepoto: Fellerova »Elsa« pomada za lice, Fellerova »Elsa« Tanochina pomada za rast las (2 lončka ene vrste teh pomad skupaj s poštnino 52 Kron), Fellerovo »Fellerovo Elsa« lilijno mlečno milo najboljše »milo lepote« 4 kosi poštnine prosto 98 K. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 329, Hrovaško. 626 pom

Na drobno **TRGOVINA** Na debelo
emajlove, steklene, porcelanaste in majolične posode se priporoča cenj. občinstvu
Albert Vicel, Maribor, Glavni trg 5.

DOBRO IN PO CENI
kupite edino pri tvrdki
JAKOB LAH
Maribor, Glavni trg 2.

Zimsko perilo, obleke, klobuke, čevlje, dežnice, copate, nogavice ter razno galanterijsko blago.
Najceneje 1-842 **Solidno!**

Zadružna gospodarska banka d.d.

Podružnica v Mariboru.

Začasno: Koroška cesta 1/1. — Telefon 311. — Brzjavni: Gospobanka.

Centrala: Ljubljana. Podružnice: Djakovo, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Interesna skupnost z Sveopčo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu in Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50.000.000.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.